

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΑΠΟ ΠΡΩΤΟΤΥΠΟ

A. ΚΕΙΜΕΝΟ

Αθηναῖοι, ὥς καὶ οἱ ἑτέρας πόλεις κατοικοῦντες, πολλὰ ἐν τῷ βίῳ ἐπιτηδεύουσι, ἵνα τὰ ἀναγκαῖα πορίζωνται. Ναυσικύδης ναύκληρος ὢν περὶ τὴν τοῦ σώματος τροφήν ἑαυτῷ καὶ τοῖς οἰκείοις ἐσπούδαζε, τοῦτ' αὐτὸ δ' ἐποίουν Ξένων ὁ ἔμπορος καὶ Ξενοκλῆς ὁ κάπηλος. Πολύζηλος ἀπὸ ἀλφιτοποιίας ἑαυτὸν καὶ οἰκέτας ἔτρεφε, ἔτι δὲ πολλάκις τῇ πόλει ἐλειτούργει. Γλαῦκων ὁ Χολαργεὺς ἐγεώργει καὶ βοῦς ἔτρεφε, Δημέας δὲ ἀπὸ χλαμδουργίας διετρέφετο, Μεγαρέων δ' οἱ πλεῖστοι ἀπὸ ἐξωμιδοποιίας. Οὐκ ὀλίγοι τῶν πολιτῶν τέχνην τινὰ ἐξεμάνθανον, οἷον τὴν τῶν λιθοξόων, κεραμέων, τεκτόνων, σκυτοτόμων, καὶ πλεῖστα ἐπιτήδεια τῷ βίῳ ἐξεργάζοντο.

Ξενοφῶν, *Ἀπομνημονεύματα* 2.7.6 (ελεύθερη διασκευή)

B. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

B1. α) Να αναφέρετε ονομαστικά τουλάχιστον επτά (7) επαγγέλματα των αρχαίων Αθηναίων που αναφέρονται στο κείμενο. Σε ποιους επαγγελματικούς τομείς διακρίθηκαν οι Αθηναίοι εξαιτίας της φτωχικής αττικής γης;

β) Για ποιους λόγους δούλευαν οι αρχαίοι Αθηναίοι;

ΜΟΝΑΔΕΣ 8

B2. Χρησιμοποιώντας την κατάλληλη κατάληξη να σχηματίσετε παράγωγα ουσιαστικά της α.ε. που να δηλώνουν ό,τι ζητείται στην παρένθεση.

- A. παύω > η παυ-..... (κατάσταση, ενέργεια)
- B. στρέφω > η στροφ-..... (ενέργεια)
- C. πέμπω > ο πομπ-..... (πρόσωπο που ενεργεί)
- D. μηνύω > το μήνυ-.....(αποτέλεσμα ενέργειας)

ΜΟΝΑΔΕΣ 2

B3. Να αντιστοιχήσετε τις λέξεις της στήλης Α' με τις λέξεις της στήλης Β' ώστε να δημιουργηθεί ένα ονομαστικό σύνολο που να βγάζει νόημα. Δύο λέξεις από την στήλη Α' περισσεύουν.

Α' ΣΤΗΛΗ	Β' ΣΤΗΛΗ
a. παράφωνη	1. χορδές
b. πολυφωνική	2. νερό
c. φωνητικές	3. εκπομπή
d. συμπόσιο	4. θερμοκηπίων
e. πότισμα	5. τραγουδίστρια
f. πόσιμο	
g. σύμφωνη	

ΜΟΝΑΔΕΣ 2

B4. α) Να τονίσετε τις παρακάτω λέξεις : *άνθρωπου, μηλον, ταυρος, νησος, σταδιον, μνημη.*

β) Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται παρακάτω:

- I. ή ἄμπελος :* δοτική ενικού αριθμού
- II. τοῖς ἀνθρώποις:* στον άλλο αριθμό
- III. ἐγώ:* γενική πληθυντικού αριθμού
- IV. ο πολίτης:* κλητική ενικού αριθμού
- V. ή γλῶσσα:* γενική ενικού αριθμού
- VI. ὁ κριτής:* αιτιατική πληθυντικού αριθμού
- VII. τοὺς ἐργατας:* στον άλλο αριθμό

ΜΟΝΑΔΕΣ 3

B5. Να συμπληρώσετε τον παρακάτω πίνακα γράφοντας τους τύπους που ζητούνται.

	γ'ενικό πρόσωπο Παρατατικού	α' πληθυντικό πρόσωπο Μέλλοντα	γ' πληθυντικό πρόσωπο Αορίστου	β' ενικό πρόσωπο Παρακειμένου
τοξεύω				
διώκω				
βλάπτω				
άρχω				

ΜΟΝΑΔΕΣ 3

B6. Να χαρακτηρίσετε συντακτικά τις υπογραμμισμένες λέξεις των παρακάτω προτάσεων (Υποκείμενος, Αντικείμενο, Κατηγορούμενο).

α. Ἀλέξανδρος ἐθήρευν ἐλάφους ἐν τῷ ὄρει.

β. Σωκράτης διδάσκει τὴν ἀρετὴν.

γ. Ὁ στρατηγὸς τὴν ἐλληνικὴν δύναμιν ἥθροιζεν.

δ. Ἐγὼ καὶ σὺ φίλοι ἐσμέν.

ε. Οἱ δικασταὶ ἐθαύμασαν τὴν σοφίαν τοῦ νομοθέτου.

ΜΟΝΑΔΕΣ 2

A. KEIMENO

Ραψωδία ε (222-256)

Τον λόγο πήρε η Καλυψώ, αρχοντική θεά, του είπε:

«Λαερτιάδη διογέννητε, πολύτροπε Οδυσσέα,
τόσο πολύ πεθύμησες το σπίτι σου;

225 τώρα αμέσως θέλεις να γυρίσεις στην πατρίδα;

Πήγαινε στο καλό λοιπόν.

Κι όμως αν ήξερες ποια πάθη γράφει η μοίρα σου να κακοπάθεις,
προτού πατήσεις χώμα πατρικό,

εδώ μαζί μου θα 'μενες, φύλακας νοικοκύρης της σπηλιάς.

230 Θα 'σουν κι αθάνατος, μόλο που σε φλογίζει ο πόθος της γυναίκας σου,
σε τυραννά ο καημός για να την ξαναδείς, μέρα και νύχτα.

Κι όμως δεν θα 'λεγα πως είμαι κατώτερή της,
μήτε στην όψη μήτε και στο ανάστημα.

Έτσι κι αλλιώς, καθόλου δεν τους πρέπει, θνητές

235 να ανταγωνίζονται θεές στις ομορφιάς τη χάρη.»

Ανταποκρίθηκε μιλώντας ο Οδυσσέας πολύγλωσσος:

«Ω σεβαστή θεά, παρακαλώ σε μην πικραίνεσαι μαζί μου·

το είδα και καλά το ξέρω, η Πηνελόπη

αντίκρυ σου, όσο κι αν δεν της λείπει η φρόνηση,

240 σου υπολείπεται και στη μορφή και στο παράστημα.

Είναι θνητή, κι εσύ 'σαι αθάνατη, στον χρόνο αγέραστη.

Κι όμως εν γνώσει μου το θέλω και το επιθυμώ, απ' το πρωί ως το βράδυ,

σπίτι μου να γυρίσω, να δω κι εγώ τη μέρα της επιστροφής.

Κι αν, όπως λες, κάποιος θεός θελήσει

245 να με χτυπήσει καταμεσής στο μπλάβο πέλαγος, θα το υπομείνω·

ξέρει η καρδιά μου μες στα στήθη μου να υπομένει, γιατί

έχω πάθει πολλά πάθη και δοκιμάστηκα πολύ στο κύμα και στη μάχη.

Λοιπόν, μαζί με τ' άλλα, ας πάει κι αυτό.»

Σώπασε να μιλά. Και τότε άρχισε να δύει ο ήλιος,

250 έπεσε το σκοτάδι. Προχώρησαν οι δυο στο κοίλο βάθος της σπηλιάς,

κοιμήθηκαν μαζί, και χάρηκαν μαζί φιλί κι αγκάλη

Μόλις επήρε να χαράζει, φάνηκε ροδοδάχτυλη η Αυγή.

Εκείνος φόρεσε αμέσως χλαμύδα και χιτώνα, ο Οδυσσέας·

εκείνη, η νεράιδα, ντύθηκε ρούχο κάτασπρο, μακρύ, χαριτωμένο,

255 αραχνοῦφαντο, και ζώστηκε στη μέση της ζώνη χρυσή

κι ωραία, ρίχνοντας στο κεφάλι της μαντίλα.

B. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

B1. α) Με ποια επιχειρήματα προσπαθεί η Καλυψώ να πείσει τον Οδυσσέα να καθίσει μαζί της στο νησί;

β) Η Οδύσσεια διακρίνεται για το ανθρωποκεντρικό της χαρακτήρα. Που φαίνεται ο ανθρωποκεντρικός χαρακτήρας της Οδύσσειας στο απόσπασμα;

ΜΟΝΑΔΕΣ 8

B2. α) Να χωρίσετε το απόσπασμα σε τρεις (3) θεματικές ενότητες και να βάλετε έναν αντίστοιχο πλαγιότιτλο. Ο χωρισμός να γίνει με κριτήρια αφηγηματικά (ποιος μιλάει) και θεματικά (αλλαγή σκηνής, χρόνου κτλ.)

β) Να εντοπίσετε μέσα στο κείμενο μία προοικονομία και ένα στοιχείο ανθρωπομορφισμού και να τα σχολιάσετε σύντομα.

ΜΟΝΑΔΕΣ 6

B3. α) Να χαρακτηρίσετε τον Οδυσσέα σύμφωνα με το απόσπασμα. Να λάβετε υπόψη την στάση του, τις σκέψεις του, τις πράξεις του, την συμπεριφορά του.

β) Να εντοπίσετε τουλάχιστον τρία στοιχεία υλικού πολιτισμού στο κείμενο και να τα σχολιάσετε σύντομα.

ΜΟΝΑΔΕΣ 6

ΘΕΜΑΤΑ: ΜΑΚΡΑΚΗΣ ΒΑΣΙΛΗΣ
ΦΙΛΟΛΟΓΟΣ-ΔΑΣΚΑΛΟΣ ΕΑΕ